

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA BOBEDI (SAL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

DIBATSELA 2013

MEMORANTAMO

GAUTENG

MEPUTSO: 120

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 8.

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO

POTŠIŠO YA 1

- 1.1 1.1.1 Ka papadi ya thenisi. (1)
- 1.1.2 Go godiša matlafatšo ya basadi/Ba be ba tlile go bapala thenisi. (2)
- 1.1.3 Go tšwa go batswadi ba bona. (1)
- 1.1.4 (a) 'Dinaletšana' - Batho ba go tuma. (2)
- (b) 'Ditoro tša bona di ile tša fetoga therešo' – seo ba bego ba duma se ka phethagala se ile sa phethega. (2)
- 1.1.5 Balekwa ba tla fa dikarabo tšeo di fapanego, mohlala:
Go thekga le go hlohleletša bana dipapading. (2)
- 1.1.6 Dikarabo tša balekwa di tla fapana, mohlala:
Go hloka tlhahlo ya papadi ya thenisi go basetsana.
Basetsana ga ba kgathe tema dipapading. (2)
- 1.1.7 Bjale o na le tsebo ya papadi ya thenisi. (2)
- 1.1.8 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana, mohlala:
Batwadi ba go ba le maikarabelo le thekgo. (2)
- 1.1.1 Balekwa ba tla fa dikarabo tša go fapana, mohlala:
Go thoma go hlohleletša bana gore ba kgathe tema dipapading. (2)
- 1.1.10 Balekwa ba tla fa dikarabo tšeo di fapanego, mohlala:
Basetsana ba go kgatha tema dipapading ba phela ba na le mafolofolo.
Basetsana ba go se kgathe tema dipapading gantši ga ba be le mafolofolo. (2)

1.2	1.2.1	Ngakeng/Kliniking/Bookelong.	(1)
	1.2.2	(B)/Ba hlahloba molwetši.	(1)
	1.2.3	Go lekola kgatelelo ya madi.	(2)
	1.2.4	O rwele dieta mo mopeteng.	(2)
	1.2.5	Se thuša go bontšha ditho tše di rilego tša motho.	(2)
	1.2.6	Balekwa ba tla tšweletša mabaka a go fapana, mohlala:

Ke nnete. Setlwaedi ke gore banna ga ba rate go ya
ngakeng/bookelong. | (2) |

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: KAKARETŠO

POTŠIŠO YA 2

- Kakaretšo e ka akaretša dintlha tše di latelago:

Dintlha		Tihalošo
1. 'yena ke modudi wa Majakaneng mola ba ga Seshoka e le bafaladi ...'	a.	Ga ba tšwe lefelong le tee.
2. 'lapeng la bona go binwa malopo.'	b.	Ba ga Seshoka ba dumela go badimo mola ba ga Maleka ba dumela go Kriste.
3. 'Maleka a itlhakela.'	c.	Ga Maleka ba a hlaka mola ga Seshoka ba ikgona.
4. 'Ke Mokriste yoo a godišitšego bana ba gagwe ka gare ga kereke.'	d.	Maleka o hlahlile bana go tša sedumedi mola Seshoka go se bjalo.
5. 'O hloile kgwebo ya bona ya go rekiša bjala ...'	e.	Ga Seshoka ba rekiša bjala, ga Maleka ba hloile kgwebo ya bjala.
6. 'ga ba rutwe mekgwa ya setho.'	f.	Ga go molao lapeng la ga Seshoka mola ga Maleka go rutwa mekgwa ya setho.
7. 'Maleka o tloga a lebelelela ba ga Seshoka fase le ge bona ba itaetša ba mo rata ebile ba mo hlompha.'	g.	Maleka o nyatša Seshoka mola Seshoka a hlompha Maleka.
		Palo ya mantšu (65)

Kakaretšo e swaiwe ka tsela ye:

- Molekwa a ngwale palo ya mantšu ao a nyakegago.
- Dintlha = 7
- Polelo = 3

Kabo ya meputso.

- Meputso ye 7 go dintlha tše 7 (Moputso o TEE go ntlhagolo ye nngwe le ye nngwe)

Meputso ya polelo.

- Molekwa o fiwa moputso o tee (1) ge dintlha tše di nepagetšego di le magareng ga 1–3.
- Molekwa o fiwa meputso e mebedi (2) ge dintlha tše di nepagetšego di le magareng ga 4–5.
- Molekwa o fiwa meputso e meraro (3) ge dintlha tše di nepagetšego di le magareng ga 6–7.

KAROLO YA C: THUTAPOLELO LE TŠHOMIŠOPOLELO

POTŠIŠO YA 3

- 3.1 Go goga šedi ya bareki. (2)
- 3.2 Go gatelela kgopolo ye e tšweletšwago. (2)
- 3.3 Ka go fa ditlhalošo tša mantšu. (2)
- 3.4 Dikarabo tša balekwa di tla fapana, mohlala:
- Lefelo leo pukuntšu e hwetšagalago go lona.
 - Theko ya pukuntšu. (2)
- 3.5 Bao ba sego ba rutega. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 4

- 4.1 Ngwala mohlala o tee wa :
- 4.1.1 Lehlaodi - Bantši
- 4.1.2 Lehlathi - Gabotse (2)
- 4.2 Ke lekopanyi/Go kopanya mafoko. (2)
- 4.3 Batho, dirišang ditokelo gabotse hle. (2)
- 4.4 Mmušo o fediša kgatelelo le tlhorišo ya batho gore ba phele gabotse. (2)
- 4.5 Ba kwešiša bohlokwa bja ditokelo. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 5

- 5.1 Gadi - go laetša botshadi. (2)
- 5.2.1 Sediri - Barutišigadi
- 5.2.2 Tiro - Rata
- 5.2.3 Sedirwa - Basetsana (3)
- 5.3 Basetsanyana. Balekwa ba tla hlama mafoko a go fapana. Mohlala: Basetsanyana ba ba na le lenyatšo. (2)
- 5.4 Masokisi a goletšwa ke motho. (2)

- 5.5 Morutišigadi. Balekwa ba tla hlama mafoko a go fapana. Mohlala: Morutišigadi o tlo tsena mathateng ka baka la go itia bana ba sekolo. (2)
- 5.6 (A)/Dithakga (1)
- Go ithuta go šupa go itlhokomela. (1)
- 5.7 Khunamologa/Otlologa. (2)
- [15]**

POTSISO YA 6

- 6.1
KHUTSOFATSO	KA BOTLALO
Mna	Morena
- (1)

- 6.2
Lereo		Tlhalošo	
(a)	Magaeng	(i)	Lefelo la bodulo fao kgoši e lego hlogo ya setšhaba.
(b)	Mmušo	(ii)	Setheo sa taolo ya batho.
(c)	Setoropong	(iii)	Lefelo la bodulo fao batho ba lego ka tlase ga taolo ya mmasepala.
- (3)

- 6.3 Mna le Mdi Makola ba tla boela ga gabobona magaeng. (2)

- 6.4 Hlogo - ma-
Moselana - -ng (2)

- 6.5 6.5.1 Mabjang
6.5.2 Mengwako (2)

- 6.6 Na bontši bja batho ba na le tšona? (2)

- 6.7 Balekwa ba tla fa mafoko a go fapana. Mohlala: Ke bona ka leihlo le tee (lediri).
Bana bona ba rata go bapala (lešala). (2)

- 6.8 Bona. (1)
- [15]**

POTŠIŠO YA 7

- 7.1 7.1.1 Ba lefelong la bojelo. Go bonala dibjana. (2)
- 7.1.2 Go gopola. (1)
- 7.1.3 O bapadiša matsogo hlogong/O butšwetša palune. (2)
- 7.1.4 Bolediša.
- Balekwa ba tla itlhamela mafoko, mohlala :
- Go bolediša motho o eja ke bošaedi. (2)
- 7.2 7.2.1 Mna phasha o fetotše a re: 'Mmalo! Mehlolo ga e fele. Makgarebe, basadi le bakgekolo ba no swana'. (3)
- [10]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 60

KAROLO YA D: DINGWALO

POTŠIŠO YA 8: GO TSEBA MANG? – Herbert H. Ramokgopa

DIKANEGELOKOPANA

- 8.1 8.1.1 (a) A ikgotsofatše.
- (b) A goeletša (4)
- 8.1.2 Mpho o rile ge a tshela tsela ye kgolo a thulwa ke sefatanaga. (2)
- 8.1.3 Tikologo ya sebjale ka ge go dumelwa go Modimo. Batho ga ba sa bolokwa semeetseng. (3)
- 8.1.4 'Thato ya Modimo e diregile.' goba 'A go tumišwe leina la Modimo' (2)
- 8.1.5 Batho ba dumele gore se sengwe le se sengwe se hlolega ka thato ya Modimo. (2)
- 8.1.6 Gore mmadi a ikwele ditaba thwii go tšwa go baanegwa/ Poledišano e thuša go tseba dimelo tša baanegwa/Kgodišo ya morero. (2)
- 8.1.7 Mootledi yo a thutšego Mpho o ile a swarwa ngwaga wo o latelago gomme a romelwa kgolegong mengwaga e lesome a ba a tšeelwa le laesense ya go otlela/Mootledi o ile a otlwa ka go išwa kgolegong. (3)

- 8.1.8 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a go fapana. Mohlala: A manyami ka ge bophelo bja ngwana bo fedile mola batswadi ba be ba sa letetše tše ntši go tšwa go yena.

(2)
[20]

GOBA

- 8.2 8.2.1 Ke go se botege ga Sefala. Ga a sa phethagatše kwano ya gagwe le MmaSerwadi. (2)
- 8.2.2 MmaSerwadi, bogolo bja ditiragalo bo wela godimo ga gagwe. (2)
- 8.2.3 Molwantšhi – MmaSerwadi
Molwantšhwa - MmaSefala (2)
- 8.2.4 Ke ya magaeng/Segologolo, go be go sa dišwa/Go šomišwa dikarikana/Go panwa ditonki ge go iwa maeto a kgole le ge go lengwa. (2)
- 8.2.5 Wa go utswa gobane o swaretšwe go utswa dikgomo/Go se botege ka ge a sa fa MmaSerwadi dinku tšeo a mo tshepišitšego tšona. (4)
- 8.2.6 O be a galefile kudu. (2)
- 8.2.7 Sefala o ile a swarwa gomme mosadi wa gagwe a rekiša dimeila tše pedi, e tee ya hwa. (2)
- 8.2.8 Gore babadi ba ikwele ditaba ka bo bona/Go goga šedi ya mmadi/Go tseba dimelo tša baanegwa/Go godiša molaetša. (2)
- 8.2.9 Ga ra swanela go tshepha batho bao re sa ba tsebego go dira kgwebo le bona/Motho ge a tlwaetše go phela ka boradia, o feleletša a wetše mathateng goba a swerwe bjalo ka Sefala/Go tshepagalelana ga batho. (2)

PALOMOKA YA KAROLO YA D: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 120